

OPSUMMERING AF TEKNISK DIALOG

Samarbejdsplatformen

Projekt Samarbejdsplatformen under Brugerportalsinitiativet (BPI) har i medio august 2016 færdiggjort 2. runde teknisk dialog med interesserede leverandører.

1. Indledning

I ugerne 33 - 35 2016 afholdt KOMBIT teknisk dialog omkring det kommende udbud af en tværgående it-samarbejdsplatform til de danske folkeskoler og dagtilbudsområdet. Denne opsummering har til formål at fremlægge en sammenfatning af de væsentligste besvarelser af spørgsmål fra 2. runde teknisk dialog samt kommentarer til kravspecifikationen.

KOMBIT har ved begge lejligheder udsendt spørgsmål til leverandørernes besvarelse. Spørgsmålene findes [her](#) og [her](#).

Der blev holdt møder med følgende selvstændige leverandører og partnerskaber:

- Avanade
- CGI
- IBM
- KMD/Firefly Learning
- Knowledge Cube/UV Data
- Microsoft
- Netcompany
- Systematic/IST

Dialogmøderne havde til formål at belyse leverandørernes kommentarer til KOMBITs udkast til udbuds- og kravmateriale, som var blevet offentliggjort forud for møderne. Materialet kan du finde [her](#).

2. Dialog med leverandørerne

2.1 Overordnede kommentarer

Både danske og udenlandske leverandører har overordnet set været meget interesseret i projekt Samarbejdsplatformen. Projektet omtales som et prestigeprojekt, og som et projekt der kan være med til at starte en væsentlig it-udvikling på uddannelsesområdet i hele Skandinavien.

Mange leverandører har deltaget i den tekniske dialog, og der har været en tydelig udvikling i markedet mellem 1. og 2. runde teknisk dialog.

Ved den seneste runde teknisk dialog, fik leverandørerne indtryk af, at der var sket en væsentlig udvikling i projektets scope, som KOMBIT også havde varslet.

Der var en del vigtige ting, der faldt på plads, såsom omfanget af brugerinddragelse og vigtigheden af brugervenlighed, men der var stadig store usikkerheder andre steder, og især stadig omkring sikkerhed og persondata.

Der var derudover usikkerhed omkring projektets scope. Under den 1. runde dialog i 2015 var der blevet lagt op til en portalløsning med mange 3.partswidgets og –apps, hvor der også skulle indkøbes funktionalitet som skulle indlejres i portalen Ud fra kravmaterialet til 2. runde teknisk dialog kunne leverandørerne nu se, at konceptet havde udvidet sig til en løsning med mere funktionalitet indlejret i Samarbejdsplatformen end hvad der havde været forventet siden 1. runde teknisk dialog. Det vækkede bekymring hos leverandørerne, fordi løsningen hermed kunne blive mere kompleks end tidligere antaget.

Flere leverandører nævnte, at BPI-programmet på nuværende tidspunkt ikke havde nok fokus på børne-brugere. Kravspecifikationen for Samarbejdsplatformen bar præg af, at brugere som forældre og lærere var blevet tilgodeset, måske som en konsekvens af, at der var blevet skellet til den voksne del af den nuværende SkoleIntra-løsning, og at det kunne skyldes, at voksne brugere kunne formidle deres behov, mens børnene ikke havde haft samme mulighed for indflydelse.

Leverandørerne blev informeret om, at projektets udbudsmodel følger ”udbud med forhandling”. Dette blev taget godt imod, fordi det giver leverandørerne og KOMBIT en chance for at starte det tætte samarbejde så tidligt som muligt i bestræbelserne på at udvikle Samarbejdsplatformen.

2.2 Forretningsmæssige observationer

2.2.1 Udviklingstid

Der var enstemmighed fra leverandørerne om, at det nuværende udkast til kravspecifikationen gav anledning til en del tvivl ift. hvor mange timer det ville tage en selvstændig leverandør eller et samarbejde mellem flere leverandører at udvikle Samarbejdsplatformen.

Leverandørerne nævnte, at estimaterne på udviklingstid lå på mellem 30.000-58.000 timer i en tidsramme på mellem 10-20 måneder, og at der var risici forbundet med estimaterne, fordi rammerne for projektet ikke pegede i én bestemt retning. Nogle krav pegede i en retning af, at den ønskede it-løsning skulle være en standardløsning, mens andre krav pegede på, der skulle udvikles en specialudviklet løsning.

KOMBIT kunne eksempelvis forvente længere udviklingstid, hvis blandt andet sikkerhedsmodellen ikke levede op til kravene i persondataforordningen eller hvis sikkerhedsmodellen på udbudstidspunktet ikke var forsvarligt gennemarbejdet. Derudover kunne KOMBIT forventet lang udviklingstid, hvis ønsket om en specialiseret kalenderfunktionalitet ville blive i kravspecifikationen, idet der i dag allerede findes en del standardiserede kalendere, som kunne bruges i vid udstrækning.

Timeantallet skulle desuden justeres på andre parametre, blandt andet udfordringen omkring, hvordan projektet udrulles.

2.2.2 Projektets udrulningsplan

Der var enighed blandt leverandørerne om, at tidsplanen var ambitiøs og stram. Det blev nævnt, at den vindende leverandør ville skulle skalere sit beredskab væsentligt inden for kort tid i forbindelse med udrulningen, og at det var en fordyrende parameter.

Tidsplanen lagde desuden op til en udrulning efter "big bang"-modellen, hvor alle brugere bliver præsenteret for it-løsningen samtidig.

Flere leverandører nævnte, at det var reglen snarere end undtagelsen i udrulning af centrale systemer, at udrulning foretages gradvist, f.eks. opdelt efter geografiske eller organisatoriske enheder. På skoleområdet var det især erfaret, at ibrugtagning af nye it-løsninger ikke skulle ske ved skolestart, fordi hele skoleapparatet er travlt optaget med at starte skoleåret op. Hvis KOMBIT vælger at holde fast i udrulningsplanen over sommerferien, kunne KOMBIT i stedet overveje at vælge at udvikle en løsning med basisfunktionalitet, som indeholder de allermest basale funktioner, så brugerne finder værdi i it-løsningen, og på samme tid sænke risikoen for at blive forsinket.

Leverandørerne nævnte, som ved 1. runde teknisk dialog, at der med det nuværende scope bør overvejes, om Samarbejdsplatformen kan deles op i en gradvis udrulning, så ikke alle skoler, lærere, elever, pædagoger mv. møder de samme udfordringer på en og samme tid. Leverandøren vil, uanset test og estimeret mandskab på idriftsættelsesdagen, ikke kunne forberede sig på så mange brugsmønstre på én og samme tid.

Derudover havde projektet en helt unik udrulningsrolle, fordi KOMBIT som sådan ikke vil forestå udrulningen – det vil ske i et samarbejde mellem den vindende leverandør og den enkelte institution, der skal bruge Samarbejdsplatformen. Med 1.400 skoler og 2.500 daginstitutioner ville der være garanti for flaskehalse på support og udfordringer på driften det første stykke tid, hvor der samtidig er stor mediebevågenhed og politisk opmærksomhed.

Alt andet lige ville det ikke være godt for hverken BPI, KOMBIT eller leverandøren.

2.2.3 Organisatorisk udrulning

Den organisatoriske udrulning vil blive en kompleks størrelse i hver enkelt kommune. Hver kommune har i gennemsnit 13 skoler og 50 dagtilbud, og for hver kommune gælder, at de skal have mandskab (projektledelse) til at forestå udrulningen, uddannelse af personale på de enkelte institutioner, uddannelse af superbrugere via leverandøren og hver enkelt kommune skal derudover have en supportfunktion, der uddannes op mod ibrugtagning af Samarbejdsplatformen. Det stiller samlet set store krav til kommunens parathed.

Et par leverandører påpegede, det ville være en god ide at give brugerne incitament til at bruge løsningen under udrulningen, eksempelvis ved "gamification". Derudover havde børnene en særstatus, fordi de som regel er gode til at ibrugtage nye it-løsninger, og kan derved være forgangseksempler for andre brugergrupper.

2.3 Tekniske observationer

KOMBIT blev gjort opmærksom på en del tekniske udfordringer i udbudsmaterialet.

Leverandørerne nævnte særligt udfordringer omkring hvordan Samarbejdsplatformen i højere grad end tidligere har karakter af et projekt, hvor der skal specialudvikles funktionalitet i vid udstrækning, herunder funktionalitet som i dag kun håndteres af SkoleIntra. Det gør, at den ønskede it-løsning vil være noget mere kompleks end antaget under den 1. runde tekniske dialog.

Overordnet set blev KOMBIT anbefalet at dele udbuddet op i mindre dele, så fejl og mangler et sted i udviklingen, ikke ville forsinke udvikling andre steder. KOMBIT kvitterede for forslaget, og pointerede, at tidsplanen på nuværende tidspunkt forventelig ikke kunne bære en opdeling af kontrakten i flere (del)udbud, men at det kunne være en mulighed at samle lignende funktionalitet i større klumper, så udviklingsarbejdet kunne struktureres bedre.

2.3.1 Sikkerhed

Hver enkelt leverandør tilkendegav, at sikkerhedsaspektet stadig er et stort udestående. Det blev ofte drøftet, at sikkerhedsmodellen skal kunne håndtere den forventede brug af løsningen, men at der på nuværende tidspunkt ikke fandtes en offentliggjort sikkerhedsmodel. Den manglende sikkerhedsmodel gjorde det umuligt at simulere brugsmønstre i løsningen, som i sig selv vil bidrage til at finde sikkerhedshuller i it-løsningen. Dette gjaldt både ved idriftsættelse af selve Samarbejdsplatformen, men især omkring benyttelsen af 3.partssystemer, som vil komme til at kræve tilretning op mod Samarbejdsplatformen.

Adskillige leverandører anbefalede særlige møder inden udbuddet, hvor KOMBIT og de pågældende kunne gå i dybden med sikkerhed. KOMBIT kvitterede for anbefalingen, og tilkendegav, at det vil blive vurderet, hvordan den dialog understøttes bedst muligt.

2.3.2 Brugervenlighed

Adskillige leverandører nævnte, at forholdet mellem sikkerhed og brugervenlighed var et særligt opmærksomhedspunkt.

KOMBIT har i kravspecifikationen og i dialog med STIL lagt op til, at sikkerheden, og herunder UNI-login, skal leve op til fællesoffentlige krav og standarder, men at Samarbejdsplatformen samtidig skal være en superintuitiv og brugervenlig løsning.

Leverandørerne påpegede eksemplet ved opmærkning af billeder, som kræver en høj grad af sikring, men som samtidig formindsker graden af brugervenlighed. Desuden var der en risiko for, at opmærkning af billeder kunne forårsage nedsat brug af Samarbejdsplatformen til fordel for sociale medier, som har lempeligere sikkerhedskrav.

2.3.3 Funktionalitet

KOMBIT havde ved [oplæg til spørgsmål](#) direkte adspurgt leverandørerne, hvor de så størst kompleksitet i projektet.

Samarbejdsplatformens koncept i 2015 om at være en platform for 3.partsfunktionalitet syntes leverandørerne godt om. Desværre så det nu ud som om 3.partsudvikling af apps og widgets ville blive kompliceret, fordi projektet nu så ud til at indlejre fuld funktionalitet i Samarbejdsplatformen, såsom mail og kalender, og samtidig tillade 3.partsleverandører adgang til platformen med egen brugerflade, så brugeren kunne se, hvilken løsning den pågældende bruger arbejdede i.

Processen for godkendelse og implementering af apps og widgets skulle således afklares meget konkret, så både bruger, institution, kommune, KOMBIT og BPI-programmet kommer til at vide præcist, hvem der vil blive ansvarlig for hvad. Ellers ville løsningen ende med at blive unødvendigt fordyrende.

Leverandørerne læste KOMBITs krav om forholdet mellem standardssystemer og specialudviklet funktionalitet sådan, at en stor del af tilpasningsparatheden skal ske ved brug af standardssystemer til eksempelvis mail og kalenderfunktionalitet. Samtidig ønskedes en høj grad af brugervenlighed, der sikkert ville kræve specialskrevne brugergrænseflader. Hvis mail og kalenderfunktionalitet blev valgt til at skulle specialudvikles, så leverandørerne store udfordringer med integrationer til markedets eksisterende standardiserede kalendere.

Gallerifunktionen i den nuværende kravspecifikation er fuldt indlejret i Samarbejdsplatformen, fordi den kommende persondataforordning lægger op til et højere niveau af sikkerhed end i dag, blandt andet pga. obligatorisk opmærkning af billeder og videoer. Leverandørerne anerkendte den kommende udfordring med persondataforordningen. Mange leverandører nævnte, at fortolkning af persondataforordningen var afgørende for, hvordan gallerifunktionen vil blive udviklet, men at KOMBIT skal være opmærksom på formålet ved funktionen, hvis der bliver stillet krav om sletning af data eller flytning af data til institutionernes ESDH-løsninger efter et bestemt antal dage. Det vil alt andet lige være mere brugervenligt, og mere økonomisk, at lade andre it-løsninger og/eller apps håndtere gallerier.

Leverandørerne var meget interesserede i et klart kravsat API, så de bedre kunne forstå samspillet mellem de kommende 3.partsleverandører af widgets og apps.

Der var enighed fra leverandørerne om, at infoskærme ville blive en særlig udfordring ift. responsive design. Der kommer til at være problemer med at skalere skærmstørrelser, når der skal skaleres op på store skærme, eksempelvis 60" tomme skærme eller derover, og det vil gøre det svært for nogle institutioner og/eller skoler at vise indhold til samlinger eller lignende.

2.3.4 Overdragelighed

Når KOMBIT på et tidspunkt skal genudbyde Samarbejdsplatformen, har KOMBIT i dag flere krav om, at it-løsningen skal kunne overdrages uden videre til en anden leverandør.

KOMBIT kræver eksempelvis, at kildekoden på specialudviklet programmel skal overdrages, og at licenser på standardprogrammel skal kunne købes efter kontraktudløb.